

กระทู้ถามที่ ๗๖๗ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๕

เรื่อง มาตรการตรวจสอบความปลอดภัยในการออกแบบอาคารที่มีชั้นใต้ดิน และอาคารสูง เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามนายกรัฐมนตรี้ ดังต่อไปนี้

ปัจจุบันประเทศไทยมีการพัฒนาและขยายตัวทางเศรษฐกิจหลังจากที่ผ่านวิกฤติทางเศรษฐกิจมาแล้วระยะหนึ่ง แต่ประชาชนยังอยู่ในสถานะตกงาน ไม่มีงานทำ ขาดรายได้มาจุนเจือครอบครัว ธุรกิจยังไม่เติบโตเท่าที่ควร ซึ่งในอดีตการลงทุนของผู้ประกอบการมักจะมุ่งเน้นในการก่อสร้างอาคารสถานที่ โดยการออกแบบให้ใหญ่มาก ทำให้เกิดความฟุ่มเฟือย และสิ่งที่ทำให้เกิดความวิตกกังวล หวาดกลัวก็คือความปลอดภัยในความแข็งแรงของตัวอาคาร เพราะอาคารบางแห่งมีการออกแบบก่อสร้าง ต่อเติมกันจำนวนมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่เสี่ยงต่ออันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะตัวอาคารที่มีความสูงมาก และอาคารที่มีชั้นใต้ดิน ราษฎรได้ร้องเรียนมาเพื่อขอให้มีการตรวจสอบ ให้ข้อมูลข่าวสารที่แจ้งถึงความปลอดภัยในกรณีหากมีอุบัติเหตุฉุกเฉินเพื่อป้องกันการสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน เพราะอุบัติเหตุที่เกิดจากตัวอาคารและมีชั้นใต้ดิน มักปรากฏเป็นข่าวจากสื่อมวลชนอยู่เสมอๆ เมื่ออาคารเกิดเพลิงไหม้หรืออาคารถล่มพัง มักจะไม่สามารถช่วยเหลือประชาชนได้ทัน ดังนั้นรัฐบาลควรหามาตรการแก้ไขโดยตรวจสอบการอนุญาตออกแบบอาคารสูงและอาคารที่มีชั้นใต้ดินเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีแผนและมาตรการที่จะตรวจสอบเกี่ยวกับการออกแบบอาคารสูงและอาคารที่มีชั้นใต้ดิน เพื่อให้เกิดความปลอดภัย และป้องกันอุบัติเหตุกรณีฉุกเฉินไว้อย่างไรบ้าง ขอทราบรายละเอียด

๒. การอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารสูงและอาคารที่มีชั้นใต้ดินตามระเบียบ และกฎเกณฑ์จะต้องระบุข้อมูลที่ชัดเจนอย่างไรบ้าง เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลที่แท้จริง

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในเรื่องดังกล่าวนี้ข้างต้นมีแผนและมาตรการให้ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์เบื้องต้นในเรื่องความปลอดภัยให้กับประชาชนในกรณีหากเกิดอุบัติเหตุฉุกเฉินในตัวอาคารสถานที่ก่อสร้างไว้อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

นิยม วรปัญญา

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย

จังหวัดลพบุรี

คำตอบกระทู้ถามที่ ๗๖๗ ร.

ของ นายนิยม วรรณปัญญา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี
เรื่อง มาตรการตรวจสอบความปลอดภัยในการออกแบบอาคารที่มีชั้นใต้ดิน
และอาคารสูง เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ข้าพเจ้า นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้รับมอบหมายจาก
ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ให้เป็นผู้ชี้แจงตอบกระทู้ถามเรื่อง มาตรการตรวจสอบความปลอดภัยในการ
ออกแบบอาคารที่มีชั้นใต้ดิน และอาคารสูง เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
ข้าพเจ้าขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีความสนใจ ดังนี้

คำตอบข้อ ๑ ขอเรียนว่า รัฐบาลโดยกระทรวงมหาดไทยมีมาตรการในการตรวจสอบเกี่ยวกับ
การออกแบบอาคารสูงและอาคารที่มีชั้นใต้ดิน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยและป้องกันอุบัติเหตุฉุกเฉิน ดังนี้

๑. มาตรการตรวจสอบและควบคุมตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

กระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๓ (พ.ศ. ๒๕๓๕) และกฎกระทรวง
ฉบับที่ ๕๐ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนด
เรื่องของความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข และความปลอดภัยอื่นๆ ของอาคารสูง
หรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษที่มีชั้นใต้ดิน โดยจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว
ที่กำหนดไว้ คือ

๑.๑ ลักษณะการใช้พื้นที่ในการก่อสร้างอาคาร

๑) ที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งของอาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้น
ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ ตารางเมตร ต้องมีด้านหนึ่งด้านใดของที่ดินนั้นยาวไม่น้อยกว่า ๑๒.๐๐ เมตร
ติดถนนสาธารณะที่มีเขตทางกว้างไม่น้อยกว่า ๑๐.๐๐ เมตร ยาวต่อเนื่องกันโดยตลอดจนไปเชื่อมต่อกับ
ถนนสาธารณะอื่นที่มีเขตทางกว้างไม่น้อยกว่า ๑๐.๐๐ เมตร

๒) ที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งของอาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษที่มีพื้นที่อาคาร
รวมกันทุกชั้นมากกว่า ๓๐,๐๐๐ ตารางเมตร ต้องมีด้านหนึ่งด้านใดของที่ดินนั้นยาวไม่น้อยกว่า
๑๒.๐๐ เมตร ติดถนนสาธารณะที่มีเขตทางกว้างไม่น้อยกว่า ๑๘.๐๐ เมตร ยาวต่อเนื่องกันโดยตลอด
จนไปเชื่อมต่อกับถนนสาธารณะอื่นที่มีเขตทางกว้างไม่น้อยกว่า ๑๘.๐๐ เมตร

๓) ที่ดินด้านที่ติดถนนสาธารณะตาม ข้อ ๑) และ ๒) นั้น ต้องมีความกว้าง
ไม่น้อยกว่า ๑๒.๐๐ เมตร ยาวต่อเนื่องกันโดยตลอดจนถึงบริเวณที่ตั้งของอาคาร และที่ดินนั้นต้องว่าง
เพื่อสามารถใช้เป็นทางเข้าออกของรถดับเพลิงได้โดยสะดวกด้วย

๑.๒ การจัดให้มีบริเวณของพื้นที่ผิวการจราจร

อาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษต้องจัดให้มีถนนที่มีผิวการจราจรกว้างไม่น้อยกว่า ๖.๐๐ เมตร ที่ปราศจากสิ่งปกคลุมโดยรอบอาคารเพื่อให้รถดับเพลิงสามารถเข้าออกได้โดยสะดวก

๑.๓ การจัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวกและเพื่อความปลอดภัย

อาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษที่มีพื้นที่อาคารที่ต่ำกว่าระดับถนนหน้าอาคาร ตั้งแต่ชั้นที่ ๓ ลงไป หรือต่ำกว่าระดับถนนหน้าอาคารตั้งแต่ ๗.๐๐ เมตร ลงไปต้องจัดให้มีระบบลิฟต์ และบันไดหนีไฟจากชั้นล่างสุดสู่พื้นของอาคารที่มีทางออกสู่ภายนอกได้โดยสะดวก

๑.๔ การจัดให้มีการแสดงแผนผังของอาคาร

อาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษต้องจัดให้มีแผนผังของอาคารแต่ละชั้นติดไว้บริเวณห้องโถงหน้าลิฟต์ทุกแห่งของแต่ละชั้นนั้นในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจนและที่บริเวณแผนผังของอาคารแต่ละชั้นจะต้องประกอบด้วย

๑) ตำแหน่งของห้องทุกห้องของชั้นนั้น

๒) ตำแหน่งที่ติดตั้งตู้สายฉีดน้ำดับเพลิงหรือหัวต่อสายฉีดน้ำดับเพลิงและอุปกรณ์ดับเพลิงอื่นๆ ของชั้นนั้น

๓) ตำแหน่งประตูหรือทางหนีไฟของชั้นนั้น

๔) ตำแหน่งลิฟต์ดับเพลิงของชั้นนั้น

๑.๕ การจัดให้มีระบบสัญญาณเตือนอัคคีภัย

ในอาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ทุกชั้น ระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

๑) อุปกรณ์ส่งสัญญาณเพื่อให้หนีไฟที่สามารถส่งเสียงหรือสัญญาณให้คนที่อยู่ในอาคารได้ยินหรือได้ทราบอย่างทั่วถึง

๒) อุปกรณ์แจ้งเหตุที่มีทั้งระบบแจ้งเหตุอัตโนมัติ (Smoke detector หรือ Heat detector) และระบบแจ้งเหตุที่ใช้มือ (Manual) เพื่อให้อุปกรณ์ตาม ๑) ทำงาน

๑.๖ การจัดให้มีระบบดับเพลิงอัตโนมัติ

อาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษต้องจัดให้มีระบบดับเพลิงอัตโนมัติ เช่น SPRINKLE SYSTEM หรือระบบอื่นที่เทียบเท่าที่สามารถทำงานได้ด้วยตัวเองทันทีเมื่อมีเพลิงไหม้ โดยให้สามารถทำงานครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดทุกชั้นและให้แสดงแบบแปลนและรายการประกอบแบบแปลนของระบบดับเพลิงอัตโนมัติในแต่ละชั้นของอาคารไว้ด้วย

๑.๗ การกำหนดให้มีบันไดหนีไฟ

อาคารสูงต้องมีบันไดหนีไฟจากชั้นสูงสุดหรือคาดฟ้าสู่พื้นดินอย่างน้อย ๒ บันได ตั้งอยู่ในที่ที่บุคคลไม่ว่าจะอยู่ ณ จุดใดของอาคารสามารถมาถึงบันไดหนีไฟได้สะดวก แต่ละบันไดหนีไฟ ต้องอยู่ห่างกันไม่เกิน ๖๐.๐๐ เมตร และระบบบันไดหนีไฟดังกล่าวต้องแสดงการคำนวณให้เห็นว่า สามารถใช้ลำเลียงบุคคลทั้งหมดในอาคารออกนอกอาคารได้ภายใน ๑ ชั่วโมง

๑.๘ การกำหนดให้มีพื้นที่บนคาดฟ้า

อาคารสูงต้องมีคาดฟ้าและมีพื้นที่บนคาดฟ้าขนาดกว้าง ยาวด้านละไม่น้อยกว่า ๑๐.๐๐ เมตร เป็นที่โล่งและว่างเพื่อใช้เป็นทางหนีไฟทางอากาศได้ และต้องจัดให้มีทางหนีไฟบนชั้นคาดฟ้า ที่จะนำไปสู่บันไดหนีไฟได้สะดวกทุกบันได รวมทั้งจัดให้มีอุปกรณ์เครื่องช่วยในการหนีไฟจากอาคาร ลงสู่พื้นดินได้โดยปลอดภัย

๑.๙ การกำหนดให้มีลิฟต์ดับเพลิง

กำหนดให้อาคารสูงต้องมีลิฟต์ดับเพลิงอย่างน้อย ๑ ชุด

๒. มาตรการตรวจสอบทางด้านวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม

กระทรวงมหาดไทย กำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการออกกฎกระทรวงเรื่องการตรวจสอบ อาคารที่ใช้งานไปแล้วแต่อาจมีการเสื่อมสภาพลง โดยกำหนดให้มีการตรวจสอบโครงสร้างของตัวอาคาร อุปกรณ์ประกอบต่างๆ ระบบงานต่างๆ ที่มีผลต่อสุขภาพจิต ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ตลอดจน การกำหนดให้มีผู้ดูแลอาคารทำหน้าที่กำกับดูแลการตรวจบำรุงอาคาร และระบบอุปกรณ์ประกอบต่างๆ ทั้งนี้ ในการตรวจสอบอาคารจะกำหนดให้มีการตรวจสอบใหญ่ คือ การตรวจสอบครั้งแรกเมื่อใช้อาคาร ครบหนึ่งปีและตรวจสอบอีกทุกๆ ๕ ปี และการตรวจสอบปกติ คือ การตรวจสอบอาคารเป็นประจำทุกปี โดยกฎกระทรวงดังกล่าวอยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

คำตอบข้อ ๒ ขอเรียนว่า การอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารสูงและอาคารที่มีชั้นใต้ดินนั้น ผู้ขออนุญาตก่อสร้างต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๒๑ คือ จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น และดำเนินการตาม มาตรา ๓๕ ทวิ ซึ่งผู้ขออนุญาตต้องดำเนินการออกแบบให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร สำหรับอาคารสูงต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๓ (พ.ศ. ๒๕๓๕) และตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๕๐ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เกี่ยวกับ เรื่องของความปลอดภัยในการป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุขและความปลอดภัยในด้านอื่นๆ ตามที่ กล่าวไว้ในคำตอบข้อ ๑ นอกจากนี้กระทรวงมหาดไทยได้มีการจัดพิมพ์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการ

ขออนุญาตก่อสร้างอาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นหนังสือแจกจ่ายให้แก่ประชาชนที่สนใจรวมทั้งได้จัดทำข้อมูลเผยแพร่ทาง WEB SITE ของกรมโยธาธิการและผังเมือง ซึ่งสามารถเข้าชมได้ที่ <http://www.pwd.go.th>

คำตอบข้อ ๓ ขอเรียนว่า กระทรวงมหาดไทยมีแผนและมาตรการให้ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ในเรื่องความปลอดภัยให้กับประชาชนในกรณีหากเกิดอุบัติเหตุฉุกเฉินในตัวอาคารที่ก่อสร้าง ดังนี้

๑. มาตรการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้อาคาร

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๓ (พ.ศ. ๒๕๓๕) และตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๐ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้กำหนดให้อาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษต้องจัดให้มีแผนผังของอาคารแต่ละชั้นติดไว้บริเวณห้องโถงหน้าลิฟต์ทุกแห่งของแต่ละชั้นนั้นในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจน และที่บริเวณพื้นชั้นล่างของอาคารต้องจัดให้มีแผนผังของอาคารทุกชั้นเก็บรักษาไว้เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้โดยสะดวก โดยแผนผังของอาคารแต่ละชั้นให้ประกอบด้วย

- ๑) ตำแหน่งของห้องทุกห้องของชั้นนั้น
- ๒) ตำแหน่งที่ติดตั้งตู้สายฉีดน้ำดับเพลิงหรือหัวต่อสายฉีดน้ำดับเพลิง และอุปกรณ์ดับเพลิงอื่นๆ ของชั้นนั้น
- ๓) ตำแหน่งประตูหรือทางหนีไฟของชั้นนั้น
- ๔) ตำแหน่งลิฟต์ดับเพลิงของชั้นนั้น
- ๕) ต้องแสดงใบรับรองการตรวจสอบสภาพอาคารซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ สี ไว้ในที่ที่มองเห็นชัดเจนของอาคาร โดยแยกตามระดับความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้นในอาคาร ดังนี้

สีส้ม หมายถึง อาคารที่ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยให้เป็นไปตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ถือว่ามีความปลอดภัยในระดับพื้นฐาน

สีเหลือง หมายถึง อาคารที่ติดตั้งระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารที่ใช้ในขณะนั้น ถือว่ามีความปลอดภัยในระดับปานกลาง

สีเขียว หมายถึง อาคารที่ติดตั้งระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและเพิ่มเติมมาตรฐานให้สูงขึ้น ตามมาตรฐานความปลอดภัยที่กำหนดโดยสถาบันฝึกรวมการตรวจสอบสภาพอาคาร

๒. มาตรการดำเนินการของกรมโยธาธิการและผังเมือง

- ๑) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้อาคารและวิธีการหนีภัยเบื้องต้นทางสื่อสารมวลชนต่างๆ มาโดยต่อเนื่อง
- ๒) จัดให้มีการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยของอาคารให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นทั่วประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ จำนวนทั้งสิ้น ๑๒ ครั้ง เป็นจำนวน ๒,๔๗๕ คน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ต่อประชาชนต่อไป